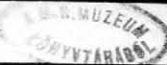

KÁVÉESOK LAPJA

V. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének, a Budapesti Kávésipartársulatnak, a Magyar Kávésok Országos Szövetségének hivatalos lapja

20. szám

Kiadó és leaptulajdonos: A Budapesti Kávésok Ipartestülete	Felelős szerkesztő: Dr. Havas Nándor	Szerkesztő: A Budapesti Kávésok Ipartestületének sajtóbizottsága.
A Budapesti Kávésok Ipartestületének és a Magyar Kávésok Országos Szövetségének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják. Hirdetési díj: Egy félévre 8.— pengő, egész évre 16.— pengő.		Szerkesztőség: Budapest, VIII. József körút. 38. III. em. 17. Telefon: József 321—05 Kiadóhivatal: Budapest VIII., Rökk Szilárd ucca 31. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel naponta 8—14 óráig.

A nyomor enyhítése

Ipari közérdekű munkásságunknak mindannyosabb részét teszik az u. n. szociális problémák. A munkaközvetítés, munkásképzés, munkásfegyelm szűke körű kérdésein kívül, amelyeknek szabályozását a törvény és a fennálló rendeletek az érdekképviseletek körébe utalják, vannak még nem írott szabályok, amelyeknek az ipar életében nagy fontosságú van és amelyek kihatását más irányokban is megérezhetjük, mert csak azok figyelembevételével áll módunkban az ipar rendjét és hékáját megővni.

Ilyen kérdés az ipari munkanélküliség ügye, mellyel évről-évre foglalkoznunk kell és amelynek következményeit elhárítani igen súlyos teendő.

Kétségtelen, hogy az étkezési üzemek szervezeténél fogva telenként mindig egy bizonyos munkásfelesleggel kell számolnunk. A kávéházi és vendéglői üzemeknek egy része csak az év kisebb részén van nyitva s csak a szezon alatt tud foglalkoztatni meglehetősen számú munkást.

Ez üzemek bezártával az itt foglalkoztatott személyzet egy része feleslegessé válik, csak nagyon keveset vesznek igénybe az állandó és téli szezonüzemek.

Ez talán még nem lenne oly nagy baj, ha a szezonüzemek munkásainak keresete oly kedvező lenne, hogy az a téli időszakot kibíjtolhették. De ez a legtrikább eset!

A nyári személyzetén kívül a régi idősebb munkások egy része válik munkanélkülivé. Évről-évre felszabadul néhány fiatal munkás, a megszállott területekről is átszivárog néhány fiatalabb pincér, a kávéházak száma pedig nem szaporodik oly mértékben, hogy mindezt a feleslegét foglalkoztatni tudná.

Igy tehát magunknak kell gondoskodnunk arról, hogy ez a munkásréteg, akik között érdemes munkatársaink is vannak, a tél legváltóságosabb idejében a nyomortól megmentessenek s ők maguk, valamint családjuk ne pusztuljanak el.

A nyomor enyhítés eszközeinek egyik csoportja oly egyszerű és magától értetődő, hogy szinte feleslegesnek látszik azokat külön felsorolni.

De évről-évre megtesszük s azért az idén is felhívjuk kartársainkat, hogy munkában álló alkalmazottaik szabadnapját a legszigorúbbanartsák be és helyükre ez időre munkanélküli kávéházi alkalmazottakat állítsanak be.

Telefonos, szivaros, ruhatáros állásokra elősorban szakmabelit, vagy annak családtagjait alkalmazzanak.

Nyomatékosan figyelmeztetjük kartársainkat, hogy ipartestületi munkaközvetítőnk támogatása, illetve igénybevétele nemcsak erkölcsi kötelesség, de mindenkinék saját érdeke.

Szünjék meg végre a kézalatt, ügynökök útján való munkásfelvétel, amikor a munkaközvetítőt csak a közvetítő cédulák kiállítására céljából veszik igénybe. Ipartestületünk csakis azokban a munkaviszonyokban biztosít jogvédelmet, amelyek munkaközvetítőnk útján jöttek létre.

Sajnos, tudjuk azt is, hogy mindezeknek a szabályoknak betartása csakis részleges segítséget jelent, mert a mai szomorú viszonyok mellett még így is munkásaink tekintélyes része szomorú tél elé néz.

Ezeket pedig áldozatok útján is segítenünk kell. Már jó néhány éve folytatunk gyűjtést kartársaink és a munkában álló alkalmazottak körében, eddig mindenkor szép eredménnyel. Ezt a gyűjtést ez évben is folytatnunk kell. Nyomatékosan kérjük kartársainkat, kezdjék ezt most már a legnagyobb intenzivitással.

Alig néhány hét választ el a téli időszaktól, a karácsonyi ünnepektől, amikor ezt a segílyt ki szoktuk osztani.

Kartársaink sohasem vonták ki magukat az áldozatok alól, amikor a nyomor enyhítéséről volt szó és munkásaink igen nagy része elismeréseméltó módon vette ki részét a gyűjtésből.

A szükség nagy, reméljük, hogy a nehéz idők ellenére is elérjük a múlt évi eredményt, melynek részletes elszámolását lapunk legközelebbi számában tesszük közzé.

Bizunk benne, hogy felhívásunk nem lesz kiáltó szó a pusztában, de eredménye lesz és a nyomor könnyeinek letörése áldást és békét fog jelenteni iparunknak!

Mészáros Győző.

Egy igaz ember emlékezetére

— REINER MÓR —

Megtörtént valami, amit mindannyian lehetetlennek tartottunk, megtörtént egy váratlan súlyos csapás: Reiner Mór örökre eltávozott körünkől. Még pár nap előtt láttuk őt kedélyesen, állandó optimizmusával, s rövid pár nap multán az örök nyugalom honába költözött.

Frissen hantolt sírdombja mellett vérző,

sebzett szívvel állanak vérbeli családja tagjai, gyászoló barátainak sokasága és a magyar kávéipar sokfejú családja, akik nem tudnak belenyugodni abba a tudatba, hogy Reiner Mór nincs többé.

Koszorúk tömege, könnyező emberek száza állották körül a ravatalt és kísérték utolsó útjára oly ünnepi gyász mellett, aminőt csak a legkiválóbbak elvesztésekor látunk.

Ki volt e Reiner Mór, akit ily általános gyász kísért sírjába, akinek sírjára a hála és szeretet sűrű záporosóje hullott? Egy polgár-

ember, iparosember, szerető családapa, igaz barát és becsületes jó kartárs.

Ilyen is van sok, mert sok emberről elmondják mindezeket a nemes és szép tulajdonságokat.

De amikor Reiner Mórról mondták mindezt, akkor igazat szólottak. Amikor Reiner Mór jellemét, nemes tulajdonságait említjük, teljesen figyelmen kívül hagyjuk a sablonos szokást, hogy a halottakról csak jót vagy semmit, mert Reiner Mór úgy életében, mint halálában elbirt minden kritikát.

Ember volt és igaz ember volt, akinek szive tele volt megértéssel, jószággal, szeretettel. Senki sem fordult hiába hozzá, anyagi, erkölcsi segílyt senkitől meg nem tagadott. Mindenki részére volt egy jó szava, barátságos mosolya, biztatása, közhasznú cél, emberi nyomorság benne mindig áldozatkész és adakozó támaszára talált.

Rajongással szeretete iparát, boldog volt, ha annak érdekében valamit cselekedhetett.

A háború utolsó zürzavaros éveiben került iparunk élére, akkor, amikor a gazdasági és társadalmi felfordulás orgiáit iltte. Ezek voltak iparunk legváltóságosabb napjai és hónapjai, amikor már attól kellett tartanunk, hogy a kávéipar egész létalapját elveszít. Sokan már kétségbeesve néztek a jövő elé és akkor Reiner Mór volt az, aki nyugodt bonhomijával lelket öntött a csüggedők szívébe. „Csak lassan, várjuk meg a holnapot“.

JUVENTUS

FAÁRUGYÁR ÉS BERENDEZŐ VÁLLALAT

Budapest, VIII., Magdolna ucca 6/a

Ewoldt Béla tervező-iparművész
műszaki vezetése alatt.

Tervezi és készíti a kávéházi és vendéglői szakmához szükséges berendezési tárgyakat elsőrendű kivitelben.

A legkiválóbb sörkülönlegesség

Szent István Porter-Sör

a Polgári Serfőző gyártmánya!

KÖZPONTI ÁLTALÁNOS TEJCSARNOK

VII. ROTTENBILLER UCCA 31

A főváros kávéházai, szállodái és kávéméréseinek szállítója.
Tójas-osztály.

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon: Jozsef 338—91
346—68
350—16

Sürgöncím: „Közte Budapest“

BUDAPESTI
Telefon: József 62—63
462—64
462—65
323—07

És az ő bizakodása átterjedt iparunk minden egyes tagjára és vártuk a jobb idöket.

Iparunk történetének külön megírásra érdemes fejezete a harc az árvízgálibiztonsággal, mely éveken át tartott és amelynek vezére és fáradhatatlan irányítója Reiner Mór volt. Rossz időben, jó időben, egészségesen és beteg fáradtságot nem kímélve mindenütt ott volt, mindenütt megjelent, ahol az ipar sorsának csak némi javultat remélhette. Abban az időben pedig ez emberfeletti munkát jelentett, mert alig volt hatóság, amely ne a kávéipart tekintette volna gondoskodása kedvére tárgyának.

Igy telt el kilenc esztendő, a munkának és a kihartásnak kilenc éve. Eleinte kevesebb volt az eredmény, utóbb sikereket jelentkeztek süröb és gyakrabban és amikor Reiner Mór három év előtt a közéleti tevékenységétől visszavonult, felszántott, bevetett földeket adott át utódának.

De nem életjárat akarunk írni, csak vázlatos képét annak a széleskörű társadalmi és ipari munkának, amelyet Reiner Mór kifejtett és melynek révén általános becsülésre, tiszteletre, szeretetre és hállára tett szert.

Most, amikor ökre eltávoztott közülünk, érezzük igazán, mit veszítettünk benne.

Igaz ember volt, a szeretet, jószág, megértésnek embere.

Amikor az igaz emberek eltávoznak körülünk, az Eg is könnyezik. A mi könnyeink is bőségesen hullottak!

Gyászoltuk és gyászoljuk Reiner Mór, akithez hasonló alig ismertünk.

REINER MÓR

A főváros, sőt mondhatni az egész ország iparos társadalmának nagy halottja felett zendült meg az elmúlt napokban a halotti ének. Reiner Mór, a kávéiparnak közel egy évtizeden keresztüli vezére, jóformán búcsú nélkül elköltözött szereteteinek köréből.

Nil mortuus — nisi bene, a halottakról csak jót szabad mondani, mondja a latin közmondás, ebben az esetben azonban ez a megkötés nem okoz nehézséget. Reiner Mórról életében is, porhüvelyénél is egyformán lehet csak nyilatkozni, mert az ő fekkelt egyénisége, karakterszerűsége, jellemzősége iparunk történetének, barátai elismerésének, családjá szeretőnek ünnepnapjaivá tette rövid, de dicső pályafutását.

A biharmegyei Pelbárhidán született 1867-ben, iskoláinak elvégzése után Törökországba került, ahol édesatyjának vendéglőjében ismerkedett meg iparunkkal, mellyel már ekkor eljegyezte magát és ezen frigynek való hűségét élete utolsó pillanatáig megőrizte. Mint tetterős, ambícióktól duzzadó fiatalember került fel Pestre, melynek nyugatias kulturája és liktető élettempójától magával ragadva fokról-fokra tornáztta fel magát a polgári társadalom megbecsülésébe és elismerésébe. Amikor a Fészek klub, az írók, művészek otthona megalakul, ott áll ő is azok között, akik a nagy célt harcolják, otthon, családot nyújtanak azoknak, akiknek életpályája és életfilozófiája a családi tűzhely melegét lényükből kifolyólag nélkülözi. Ő lesz a fészek első bérloje, vendéglőse és itt ismerik meg, szeretik meg először mindazok, akik csak vele érintkezésbe kerülnek. Foglalkozását nem tekintve pusztán kenyérkereseti forrásnak, hanem örömmel, szeretettel ragaszkodik a bohémek szent családjához, melynek tagjait, ha szükségesnek látják, boldogan segíti a talpraálláshoz. Atmenetileg a lipótkörúti Nádor-kávéház (mai Palatinus) vezetését is átveszi, de a megszokás és szeretet számai nem hagyják eltávozni arról a helyről, melyről pályáján elindult. Ismét visszatér a Fészekbe, melynek most már 12 éven keresztül bérlo-vendéglőse lesz, olyan 12 esztendőn keresztül működik itt, melyet méltán neveznek a Fészek fénykorának és amelyhez ő nagystíliú, européer felfogásával, szaktudásával és napfényes egyéniségével nem kis mértékben járult hozzá.

Távozása a megszokott, szinte családját is képező Fészekből arra az időre esik, amikor iparunk egyik kiváló, néhai vezetőegyenisége, Brück Károly, 1912-ben, 50 éves korában felhagy foglalkozásával és a jól megérdemelt nyugalomba vonul. Töle veszi át a halála pillanatáig is tulajdonát képező „Vigszínház kávéház”-at, melyet rövid idő alatt népszerűségében még magasabbra emeli és a főváros legelső üzleteinek sorában tartja.

Bár üzlete, például családi élete minden energiáját és munkaerőjét bőven lefoglalják, nem gondolkodik egy percig sem, amikor kartársainak szeretete 1918-ban a kávéipartársulat elnökévé választja. Kötelességet vél teljesíteni, amikor az ezer sebből vérző iparának élére dobja a sors, melynek csendesebb vi-

Alepttatótt 1888-ban

Herzka, Halász és Berger

vas és rézbutor-gyár

Budapest, V., Lipót-körut 10.

Teljes kávéházi és szállodai berendezések

zekre való kormányzása, az elsüllyedéstől való megóvása lebeg szeméi előtt. Tudja, hogy a háborús, rendkívüli, a házára és az egyén életére sorsdöntő órák nem alkalmasak a panaszokdásra, azért tehát bevárja a viharok elmúlását, hogy aztán fokozott erővel kezdhesse meg a harcot az iparának megconsnkitását jelentő rendelkezésekkel szemben.

Ha végiglapozza az ember az elmúlt, elsürgült lapú évfolyamokat, akkor bontakozik ki csak igazában, milyen nehéz, milyen szízfuszi munka is volt ezekben a világrázkódtató idökből felelős vezető állást betöltő. Milyen önfeláldozó önmegtartóztatást kellett ahhoz, ott állni haldokló iparunk halálos ágyánál, melynek fájdalmait esökkenteni, kórokozóit kipisztítani nem lehetett.

Mai értelemmel és beidegződéssel hihetetlen idök tárnak szeméink elé, ha ezeket a szomorú, történeti lapokat nézegetjük. Lássuk csak, idézzünk fel egy párat ezekből a kísérletekből, hogy beleélhessük magunkat ezekben az idegborzongós idökből!

Hosszas tárgyalások után 1918-ban sikerül a munkásokkal való kollektív szerződés megkötése, melyben úgy munkaadó, mint munkás egy jobb jövő hajnalát látja. Március 12-én kötjük meg a szerződést, melynek egyik pontja értelmében a munkásság kiküldöttéi magukra vállalják, hogy az árak szükségsszerűvé vált emelését az árvízgálibiztonságnál elintézik. A forradalmi vihar előszele itt van már, amikor a munkás szervezetnek sikerül egy szóval elintézni azt, amiért a munkaadók hiába könyörögtek hosszú hónapokon keresztül: az árak normális alapra való felemelését.

De nem sokáig tart a békeség. Március 12-én megvan a kollektív szerződés és 21-én minden borzalmával itt van a tömegterror, a véresen gyászos emléktű proletárdiktatura. Az üzemek órák alatt kiskiklanok becsülettel szerzőik, tulajdonosaik kezéből, elkommunizálják őket és még boldog lehet az, akit saját üzletében üzemevezetőnek meghagy az anarchia. Természetesen racionális vezetésről szó sem lehet, hiszen nincsen árú, nincs munkafegyelem, ipartársulatunk működése a többivel együtt bizonytalan időre fel van függesztve, mindezek felett pedig ott áll a fő fejelem és rendbontó, az üzletbizalmi, aki a legfőbb úr és parancsoló. Elelmszerkiutalást a „Vendéglők közellátási üzeméből” kapunk, természetesen a nyomorúságos viszonyoknak megfelelően jórészt gerslit, babot, tököt és hasonló isteni eledeleket osztanak ki. Minthogy szerintük a napközi kávéház erkölestelenség, csak reggel, délben és este vannak üzeimeink nyitva, akkor is csak 1—2 órára, hogy a hosszú sorokban felsorakozó, éhes vendégeinknek legalább egy kis meleg ételt adhassunk. A kávéházak egyrésze sorozóhely, mások szabó- és szusterműhelyeké változnak.

Szerencsére elmúltak ezek a fejtetőre állított bolond idök és elkövetkeztek a lassú, sajnos igen lassú, konszolidációs évek felépítő munkája.

Iparunk építő munkájának első alapköve is erre az időre esik: megalakul Reiner Mór vezetésével a Kávéok Áruforgalmi Rt., mely hivatva van szervezetségével és azáltal, hogy közvetlen kapcsolatot tart fent a termelővel, nagy tételekben vásárol, megbízható és olcsó áruval látni el a kártársakat, miáltal közvetve a nagyközönség érdekeit is szolgálja. Ez a palánta, melynek elültetése nem a legkedvezőbb idökből történt, be is igazolta megteremtőjének igazát, mert mai, szinte megdönthetetlen terebélyessége élő példája a nagy koncepció, szorgalom és becsületes munka szükségsszerű diadalának.

Ami ezután következik, az a harcok, sajnos évek hosszat tartó, legnagyobb részét meddő harcok ideje. Iparunk vezetésénél, közöttük elsősorban Reiner Mór szomorúan látja, hogy a várt javulás helyett tespedés, jóindulat és belátás helyett ellenséges érzület fogadja kérésünket.

Az árvízgálibiztonság még mindig önkényesen állapítja meg árainkat, melyeket grammok szerint határoz meg, behozzák a fényűzési adó lerovásának új rendszerét, mely bárák kötelező kiállítására folytan olyan körülményes, hogy a forgalmat teljesen megbénítja. Ugyanakkor megállapítják zárórákat esti 10 órában, a vendéglősökét pedig 12 órában!

Fenti két intézkedést csak hosszas utánjárásal sikerül megváltoztatni, úgy hogy a bárcarendszert elengedik és a mi zárórákat is felemelik 12 órára.

Erre az időre esnek a vendéglősökkel való első tárgyalások is a kávéházi főzést illetően. Hosszas tételességre való kárhoztatás után megalakítják ismét munkaelhelyező irodánkat, melynek élére néhai kipróbált ügyvezetőnk, Vass Samut állítják. Ugyancsak erre az időre esik szaklapunknak kettéválása, amikor is az előző „Magyar Vendéglős és Kávéipar” helyébe a független „Magyar Kávéipar” kerül, ugyanakkor létesül a vendéglősök új szaklapja is, a „Vendéglős”. Mint jellemző jelenséget említem itt meg, hogy szaklapunkban Losonezi Gusztáv egyik megkötöttségünk felpanaszoló cikkéből a cenzúra (!) 39 sorot törölt! Mert ekkor még panaszokdálni sem volt szabad!

Az utánjárások légiója után megengedik nagykegyesen a tejeskávének felszolgálatát, de csupán kondenzált tejből, ezt is azonban rövidesen ismét elvonják. Záróra ügyben is deputációunk Ponciustól Pilátusig, de „szénelhány és politikai okok” nem engedik iparunk eme vérző sebéit behegedetni.

A megkötöttség eredményeként rohamosan nő a megszünt kávéházak száma, mely 1921-ben már a 70-es számot, 1922-ben pedig a 200-as számot éri el. Üzleteinkből bankok, mozik és egyéb konjunkturális vállalkozások lesznek, élő demonstrálásaként a kávéházi üzemek szélén állásának. Hatósági, követlen ajánlékként kapjuk a képesítés vívmányát és hosszas, beható tárgyalások után ipartársulatunk ipartestülettől lép elő, melynek a multak érdeműs vezére, Reiner Mór lesz az első elnöke. A főpincérek egyesülését erkölesi segítségben részesítjük, mert böles belátás mutatja, hogy a főpincérek a kávé munkájának segítő társai az üzemevezetés és a fegyelmzés nagy feladatában. A további hónapok harcrai az italmérséi revízió, a vigalmi, pezsgő és járdafoglalási adóknak felemelése, a lakbér felszabadítás ellen folynak, eredmények is kezdnek már itt-ott felesillanni, mint például a 22-ben elért éjjel 2 óráig záróra és a nagy szenzáció, a 23-ban kivívott felszabadulás az árvízgálibiztonságból. Utóbbi „vívmányt” az ipartestületnek azon ígérete mellett sikerült csak kivívni, hogy erkölesi garanciát vállalt az árak normális fejlődésére.

A felsorolt visszaemlékezésekből látható, mit jelentett ezekben az idökből vezérnek lenni, mit kellett szenvednie egy olyan érző szívű embernek, mint Reiner Mór, aki iparát igaz gyermekeként szerette. Közel 10 évig, 1918-tól 1927-ig állt a kormánykerék mellett és amikor a hosszú, áldatlan harcokban kimerült, csak azért hagyta ott a vezéri széket sajnálattal, mert úgy érezte, hogy még sok feladat áll előtte, amit rongált egészsége dacára sem szabad a megvalósulás előtt elhagynia.

Családjá szerető gondall igyekezett minden emberi szeretettől sугalmazott módon megvált egészséget helyreállítani és ez az igyekvés nem is maradt volna eredménytelen, ha szeretett családján kívül nem lett volna olyan kedves néki másik gyermeke is: kávéháza. Ennek szentelte minden percét, erejét, örökösen újított, teremtett és amit Reiner Mór teremtett, az csak elsőrangú, az csak kivételesen jó lehetett! Konyhája, vezetett bárhelyisége a legelőkelőbb társaságok kedvelt találkozóhelyévé lett, jókedve, optimisztikus világnézete a legsúlyosabb idök viharában sem hagyta el.

Felességével, hű munkatársával 1921. V. 19-én ünnepelte 25 éves házassági évfordulóját a széles társadalmi rétegeknek osztatlan szeretetnyilvánulása, igazának megbecsülése közepette. Akkor még senki sem gondolta, hogy ez lesz az utolsó jubileuma...

Igy multak az évek sok munkával, sok gondal, míg végre 1927-ben Reiner Mór lemondott az ipartestület vezetéséről és megrongált egészsége gyógyítása okából visszavonult a közügyektől.

És ami azután történt, az úgy jött, mint egy nyári zivatar, a derült ég perek alatt borult be és egy szerencsétlen, komplikáció folytán állapota órák alatt menthetlenné vált. Családjá féltő szeretettel állt betegágya mellett, minden emberi lehető elkövettek, hogy értékes életét a halál karmaitól kiragadják. A Grünwald-szantatóriumban éjjel-nappal ott virrasztottak a legnevesebb orvosprofesszorok mellette, szerető felesége és gyermekei, ott lesték pereröl-perere a javulást jelentő híradást — sajnos, reménytelenül. A pusztító betegség rombolva terjedt el szervezetében és a már oly sokszor sikeresen ellenálló fizikum nem tudott ezuttal megbirkózni a hatalmas ellenséggel.

Reiner Mór, iparunk vezető egyénisége, fővárosunk köztisztviselője és szeretetben álló polgára, családjának hálványozott feje f. hó 1-ére virradó éjjel csendesen jobblétre szenderült.

EMERGÉ GUMMIPADLÓ

Halálának híre villámcsapásként érte tisztelőinek és barátainak körét, szinte érthetetlen magyarázhatatlan módon terjedt el futótűzként az egész városban, olyan gyorsan, ahogyan csak a rossz hír tud száguldani. A fővárosi sajtó osztatlan részvétellel parentálta ok méltatván nemcsak egyéniségét, humánus emberbarátságát és nagykonceptiójú üzlet-emberségét.

Mindennél meggyőzőbben nyilvánult azonban meg az iránta érzett rokonszenv, szeretet és tiszteltettség abban a gyásznapokban, amellyel gyászszertartásait felavatták annak nagyszámú résztvevői. A temetőbe induló villamosok, a család által előzékenyen rendelkezésre állított autóbusz különkocsik feketéltettek azoktól, akik a végtisztességen megjelenni igyekeztek, a temető gyásztermei mögött pedig olyan hatalmas autópark sorakozott fel, amely a temető-életében szinte példa nélküli való. Aki itt megjelent, aki Reiner Mór temetőhez kizárólagos, arra nem gyakorolt pressiót semmi más szempont, nem azért mentek el az emberek, mert el kellett menniük, hanem egy életben egyszerű, de jóléti polgártársnak, barátoknak akartak ezúton utolsó Isten hozzád-ot mondani.

A verőfényes, napsugaras déli órában ravatalát a gyászterem előtti szabad térségen állították fel, itt vette körül koszorúkkal felhalmozott koporsóját a sokszáz barát és gyászoló gyülekezet. A gyászbeszédet *Hevesi Simon* főrabbi tartotta, aki keresetlen, egyszerű szavakban emelte ki életének fő motívumát, jóságát és életvidorságát, amellyel a súlyos idők válságos óráiban is környezetének felvidítója, felvillanyozója tudott lenni. A kávéipar-terület nevében *Mészáros Győző* ipartestületi elnök beszéde érte el a legnagyobb hatást. Fájdalomtól reszkető hangon parentálta el a barátot, a vezért, a polgárt és családfőt és fogadalmat tett, hogy emlékét iparunk szeretettel fogja örökre megőrizni. Mindenkit meghatott az a kérése, hogy az ipar minden tagjának, mint Reiner Mór szerető nagy családjának engedjék meg a gyász látható jeleként a vallási tradíciónak megfelelően ruháink megfélése. A nagyhatalmú bücsűs után a kávéház személyzete nevében *Arjay Lajos* főpincér, a Főpincérek Orsz. Egyesülete nevében pedig dr. *Kollmann Dezső* városi bizottsági tag méltatta az elhunyt lelki nagyságát és fejezte ki szeretetét megbízóik nevében. A gyászoló menetben, melyben szinte maradék nélkül képviselve voltak a budapesti kávék kollegák, a következő kiválóságokat sikerült feljegyezni:

Bittner János kmft. kamarai alelnök, *Kammer Vilmos* kmft. vez. ig., *Kálmán Henrik* kmft. vez. ig., *Ehrmann Kornél* vezérig., *Bánó Dezső* kft., *Zwack Lajos* kft., dr. *Polányi Aladár* kir. főügyész, dr. *Zboray Miklós*, *Pálmai Andor* kft. igazgató, *Bruchsteiner Rezső*, *Kálnoki Izidor* író, *Földes Imre* író, *Gergely István* író, *Kallós Ede* szobrász, *Domonkos Gyula* főkapitány helyettes, *Farkas Elemér* Győző Lajos színész, *Solti Hermin* színésznő, ezredes, *Mihályi Lajos* rendőrfőfelügyelő, *Piatnik Rudolf* gyáros, *Stein Emil* kft. Keresk. Bank ig., *Kommer Ferenc* kft., *Gundel Károly* és *Ferenc*, *Schidella János*, dr. *Kelényi kuriai bíró*, *Szilágyi Béla* min. tanácsos, dr. *Pogány Dezső* bíró, dr. *Tomesányi Béla* dr. *Gál Jenő* o. gy. képviselő, *Stern Sándor* fő. bizottsági tag, *Wolfner József* kiadó, *Lányi Dezső*, *Wolfner István*, dr. *Keckeméti* kuriai bíró, *Singer Arthur* szerkesztő, *Pusztai Béla* szerkesztő és még sokan.

Koszorúkat küldöttek: Nagypapuskának *Miklóska*, A legjobb barátunknak *Weingruber Ignác* és neje, Szeretettel *Piatnik család*, Felejthetetlen jó barátunknak *László Géza* és neje, *Edes Apuskám* pihenj békében *Piri Pista*, *Reiner Mór*nak a Fészek művészek clubja, *Ószinte igaz részvétellel Pethő-család*,

Utolsó üdvözlét *Totisz-család* *Temesvár*, A budapesti kávésok áruforgalmi rt. igazgatósági elnökének *hálás kegyelettel*, *Nagyapikánk*nak *Pali Marti*, Régi igaz szeretettel és barátsággal igaz barátja *Zboray Miklós*, Igaz barátomnak dr. *Polányi Aladár*, *Hálás szerető kegyelettel* a Főpincérek Országos Egyesülete megalapítójának, *V. kerületi ált. közjótékonyági egyesület szeretőt alelnökének*, Szeretőt barátjunktak *Losonezi Gusztáv* és családjá, *Pukánszky Sándor* és *Ilona* kegyeletük jeléül, Felejthetetlen jó barátunknak *Kovács József* és neje, *Soha el nem felejtő atyai jóindulatú felejthetetlen főnökének* a Vígsház-kávéház személyzete, *Utolsó üdvözléssel* *Kálmán Henrik* és neje, Régi hív barátunknak *Dreher Antal* serfőzde rt., *Isten veled* *Etel Marei*, A Budapesti Kávésok Ipartestülete szeretőt egykori elnökének, Igaz barátunknak *Kálnoky-törzsszétal*, Felejthetetlen sőgorunknak *Zseni Pali*, Régi igaz barátságát *Pálmai Andor*, *Drága Apám* *Isten veled* *Pista Zsuzsi*, *Drága fiam* a vizontlátásra *Malvin*, Igaz szeretettel és barátsággal *Márkus-család*, Igaz szeretettel *Tarjánék*, *Drága jó barátunknak* *Sándorék*.

Koszorúkat megváltották: *Dr. Győző Dezsőné* (*Glasner cég* főnöke), *Zwack Lajos* (likörgyáros), *Wolfner József* (*Singer és Wolfner*).

Legyen neves élete példakép mindnyájunknak, de elsősorban fiatal, derék barátunknak, *Reiner Istvánnak*, aki nehéz feladat előtt áll, amikor egy olyan kiváló apa, körültekintő főnök és bölcs vezér után kell tevékenykednie, mint amilyen *Reiner Mór* kartársunk volt.

Isten veled Reiner Mór, nyugodjál békeségben, neves szellemed és példaképedet szeretettel fogjuk megőrizni apáról-fiúra, iparunk dicsőségére és emelkedésére.

Katona István.

*

A nagyszámú részvétíratok közül a következőket közöljük:

Mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyunk!

Megrendítő csapásként hat reánk a fájdalmas híradás, mely megboldogult férjének, ipartestületünk és ipartársulatunk sok éven át volt elnökének váratlan elhunytát jelenti.

Hosszú évek közös munkája, iparunk legmozgalmasabb időszakának történetét jelzik azokat a meleg, szeretetteljes kapcsolatokat, mely őt iparunkhoz fűzte, melynek mindenkor díszé, büszkesége és a helyzet magaslatán álló vezetője volt.

Az a nagy szeretet, amellyel ő minden nemes és szép törekvés, valamint embertársai iránt viseltetett, átsugározta minden munkáját és a legridegebb hivatali munkásságon át mutatta az ő nagy, nemes, jóságos szívét.

Nagynak tudjuk a család fájdalmát és gyászát, de a miénk is végtelen. Egy ily értékes, nemes embert váratlanul elveszteni fájdalma nemcsak a hozzátartozóknak, fájdalma a barátoknak, a kartársaknak és az egész társadalomnak.

Gyászukat a miénknek tudjuk és megboldogult férje emlékét az őt megillető kegyelettel, hálaival és szeretettel fogjuk megőrizni.

Budapest, 1929. okt. 2.

Mélyeséges tisztelettel:

Dr. Havas s. k.
főtítkár.

Mészáros s. k.
elnök.

Igen tisztelt Nagyságos Asszony!

A Magyar Kávésok Országos Szövetsége mélyeséges fájdalmát fejezi ki azon szörnyű csapás felett, mely Nagyságodat szeretőt férje, iparunk és szövetségünk bölcs vezérférfiának elhunytával érte.

Az ő közhasznú munkássága, melyet mindenkor az ipar iránt érzett szeretet, embertársai

Ajánlja
A VALÓDI
FRANCK-OT!
Önmagának
házánál és
vendőinek is!

Hacker és Társa
chinneozüst- és alpakkaárúk

Budapest, VII., Sip-u. 6.
Telefon: József 354—55.

Nagyösszegű megtakarítás

érhető el minden kávéháznál, ha az elhasznált villanykörteket

szállítunk olcsó árán garantált világítás-teljesítésű javított villanykörteket. Becseréljük értékteleme vált körteit csekély ráfizetéssel ilyen teljes értékű égőkre. Megvesszük elhasznált égőt.

Fényüzem és Karbantartás

V., Hollán u. 14. Telefon: L. 969—83

THONET-MUNDUS

EGYESÜLT MAGYAR HAJLÍTOTT FABUTOR-
GYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST
IV., VÁCI UCCSA 11/a.

Hajlított fabutorok

és kertiszékek kávéházak, vendéglők,
szállodák számára, közismerten leg-
elsősorú kivitelben.

Stauffer

dobozos emmentáli vezet!

gyéresi Szász

Prima sonka

elismerten a legjobb, finom zamatú különlegesség.
Budapest, VIII., József körút 65. szám.
Bejárat: Csepregy u. 1. ☎ Telefon: J. 455—88.

LINOLEUM ÉS GUMMI

BURKOLÁSI SZAKVÁLLALAT
CSÁSZÁR IMRE Budapest, IX., Lónyay u. 11.
Telefon: Autómata 387—49.
Ajánlatok díjmentesen

PREISZ MIKSA

gőz- és villanyüzemű fehérsütemény és kenyérgyára

Gyártelep és főzlet: VI, Kazár ucca 9. ■ Telefon: 104-84

Szállít reggel 7 órától este 7 óráig minden időben friss süteményt és kiváló minőségű házikenyéret.

szolgáltatának szándéka lengett át, emlékezetes marad mindannyiunkra nézve.

Nem is tudjuk felmérni a bennünket ért vesztőség nagyságát, gyászolunk teljes szívvel Önökkel együtt.

Megboldogult férje emlékét, mint szövetségünk egyik alapítóját és valamennyiünk igaz barátját mindig kegyelettel és az igaz embert kegyelettel fogjuk megőrizni.

Budapest, 1929. okt. 2.

Igaz tisztelettel:

Dr. Havas s. k.
főtitkár.Pallai s. k.
elnök.

Gnädige Frau!

Mit ausserordentlicher Trauer erfüllte uns die Nachricht über das Ableben Ihres von uns Allen geschätzten Gatten und bitten wir Sie, gnädige Frau, den Ausdruck unseres einigsten Beileides entgegenzunehmen.

Unsere Vorstandsmitglieder, die Jahre lang Gelegenheit hatten, in beruflichen und freundschaftlichen Verkehr mit dem Verstorbenen zu stellen, berichteten uns fortlaufend über die hervorragenden Charakter und Herzenseigenschaften und über die fachliche Autorität des Cillegen Marie Reiners.

Wir Alle werden ihm ein ehrendes Andenken bewahren.

Es trauert mit Ihnen:

Cafesiederverband in der czechoslovakischen Republik.

Obmann:

Abmannstellvertreter:

Vojtech Adam s. k.
Obmannstellvertreter:Alfred Bondy s. k.
Sekretär:
Bohumil Smetana s. k.

Igaz őszinte részvétellel értesült ipartestületünk elnöksége arról a súlyos sorsesapásról, amely Nagyságos Asszonyt érte szeretett férje sajnálatos elhalálása alkalmával.

Fogadja mélyen tisztelt Nagyságos Asszony a mélyen lesújtó gyászbeszéd alkalmával ipartestületünk elnökségének legőszintebb részvétélkifejezését.

Kérjük a Mindenhatót, hogy adjon Nagyságos Asszonynak erőt és vigaszt a fájdalom elviselésére, a megboldogult jóbarátunknak pedig csendes nyugodalmat.

Maradtunk Nagyságos Asszonynak megkülönböztetett tiszteletünk kifejezése mellett a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete

Téglássy s. k.
titkár.Keszey s. k.
elnök.

Szállodások, vendéglősök, kávések, korezmárosok és alkalmazottak országos nyugdíjgyesülete.

Felejthetetlen férjének, igazgatóságunk régi érdemdús tagjának váratlan halála mélyen megrendített bennünket.

Midőn a gyászbeszéd alkalmából igazgatóságunk és felügyelőbizottságunk nevében szívből jövő legőszintebb részvételtünk tolmácsoljuk, biztosítjuk Nagyságodat, hogy fájdalomában osztozunk és hogy az elhunyt emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni.

Tisztelettel:

Bolgár,
titkár.Malosik Ferenc,
elnök.

Budapesti Kávémérők és Kifőzők Ipartársulata.

Fogadja Nagyságos Asszonyunk k. férjének elhunyt alkalmából ipartársulatunk legmélyebb részvételének kifejezését.

Az elhunyt mint a testvértársulat volt elnöke, szoros nexusban állott velünk és mindenkor őszinte barátsággal és megértéssel viseltetett kis iparunk bajai és érdekei iránt, minélfogva vele mi is igaz jóakarónkat és támogatónkat veszítettük el.

Emlékét szeretettel őrizzük meg mindenkor.

Kiváló tisztelettel:

Kutschera,
titkár.Wirth,
elnök.

Mélyen tisztelt Nagyságos Asszony!

Keressük a szavakat, amelyekkel méltóképpen ki tudnók fejezni a fájdalmat, mely bennünket szeretett férje, igazgatóságunknak — vállalatunk alapítója óta volt — elnöke váratlan elhunyt alkalmából eltölt.

Vállalatunk benne alapítóját, hűségese és értékes vezetőjét veszítette el, aki gondos atyai figyelemmel kísérte minden lépésünket és akinek

irányítása jelentősen hozzájárult vállalatunk felvirágzásához.

Gyászoljuk benne az igaz, jóságos férfit, aki minden eszelekedetében a szeretet, az emberbarátság és a közérdek szolgálata vezetett és akinek egész élete példálul szolgálhat mindenkinek.

Fogadja Nagyságos Asszonyunk mélyeséges részvételüket, gyászukat teljes mértékben magunknak érezzük.

Igaz tisztelettel:

Budapesti Kávések Áruforgalmi Részvénytársasága

Mészáros.

Kemény.

Reiner Mórné önnagyságának és családjának

Fájdalmas megilletődéssel értesülve nagy gyászukról, kérem, fogadják őszinte együttérzésből eredő legbensőbb részvételüket.

Dr. Dési Géza,

országgyűlési képviselő.

Igen tisztelt Nagyságos Asszonyom!

Mélyen megrendülve olvastam férje halálhírét, Beesültem arany szívét, puritán jellemét, ki-mondhatatlan jóságát. Es személyesen is halála kötelezettnek éreztem magamat iránta évről-évre megismétlődő áldozatkészégeért, mellyel szegény és érdemes növendékeimet pártul fogta és táplálta.

A szegények és mindazok, akik úgy ismerték, mint én, áldani és őrizni fogják emlékezetét.

Budapest, 1929. okt. 10.

Kézesokoló szolgálja

Dr. Sebestyén,

az Orsz. m. kir. Színművészeti Akadémia igazgatója.

Nagyságos Reiner Mórné urasszonynak

Budapest.

Fogadja Nagyságos Asszonyunk gyászbaborult családjával együtt a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara mélyen érzett őszinte részvételét a gyászbeszéd alkalmából, mely Nagyságod férjét, kamaránk igen érdemes és hűséges beltagját — az élők rangjából elhívta.

A kamara mindenkor tisztelettel fogja őrizni kiváló munkás tagjának emlékét.

Budapest, 1929. október hó 5-én.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

Szávay,
főtitkár.Belatini,
elnök.

Nagyságos Asszonyunk!

Fájdalmas megilletődéssel szereztünk tudomást arról a súlyos, pótolhatatlan vesztéséről, mely Nagyságos Asszonyunkat forrón szeretett, felejthetetlen férje: Reiner Mór úr elhunytával érte és szívünk mélyéig megrendülve fejezzük ki Nagyságos Asszonyunknak mélyen érzett, őszinte részvételüket szomorú, mérhetetlen gyászalkalmából.

A vesztések között mélyen gyászoljuk mi is az immár megdicsőültnek elmulását, mert Nagyságos Asszonyunkban egyesületünknek egyik érdemes tagját tiszteljük és nagyrabecsüljük. A Nagyságos Asszonyunkat ért fájdalmas gyászban ezért egész választmányunk őszinte együttérzéssel osztozik és igaz szívvel kívánjuk, hogy a Mindenható enyhítse gyászát és küldjön megnyugvást szenvedő szívébe.

Őszinte nagyrabecsülésünk nyilvánításával maradtunk

Budapesten, 1929. október hó 2-án.

A Pesti Izr. Nőegylet elnöksége

Breuer Armin,
főtitkár.Deutsch Antalné,
elnök.

Nagyságos Asszonyunk!

Fájdalmasan érintett bennünket a hír, mely Nagyságos Asszonyunkra és nagyrabecsült családjára sújtott súlyos esapásról értesített.

Fogadja legmélyebben érzett részvételüket kifejezését. Mi is gyászoljuk boldogult férje urat, igaz zsidó hittestvérünket, ki nemes szívvel, áldozatkészéggel támogatta bujdosó diákjainkat s kinek polgári erényekben, humanitásban gazdag élete övének és felekezetének dicsőre vált.

Kérjük a kegyes Gondviselést, adjon Nagyságos Asszonyunknak és nagyrabecsült családjának erőt és hitet a csapás elviselésére.

Kiváló nagyrabecsüléssel és hittestvére szeretettel

Központi Zsidó Diáksegítő Bizottság

Dr. Hevesi Simon,
főrabbi, elnök.Fellner Leó,
ügvy. elnök.**DIETZ-
PEZSGŐ**

Telefon: Aut. 866—50

Arany (édes)
Ezüst (félédes)
Cremant rosé (édes)

TÖKELETES

Optima

JÁTEKKÁRTYA

HAMBURGER & BIRKHOLZ

BUDAPEST

TELEFON L. 902-57, 903-46

A volt Kossuth Lajos uccai **Kiszely-étterem** berendezése (boxok, fogasok, kassza tükörrel) fekete tölgyfa **nagyon olcsón eladó.**

Fried Zsigmond és Fia

vendéglői berendezők

Budapest, VII., Király ucca 39. sz.

BORPALOTA R.-T. BUDAPESTPincészetek: VIII., Kenyérmező ucca 6.
IX., Fövám tér 14.

TELEFON: JÓZSEF 395—64, J. 346—11.

Kiváló minőségű palack és hordós borok.

ÉTLAP- ÉS PLAKÁT-RAJZOK**TERVEZÉSÉT OLC. ÖN VÁLLALOM**Mintákat meghívásra készségesen bemutatok.
BALOGH LAJOS, IX., Ranolder u. 3. II. 3.**Springut Henrik**

tojás-nagykereskedő

Budapest, VI., Vasvári Pál ucca 11.

Telefon: Aut. 217—54.

Számos budapesti kávéház, étterem és vendéglő állandó szállója.

VILÁGÍTÓ

TELEFON 418-15 N.

Bokor és Korein

BUDAPEST
RÁKÓCZI-UT 34

CÉG T A B L A K

**Elsőrendű
kivitel!**

Kávéházak és vendéglők légfűtéses berendezését

szakszerűen végzi

KOCH JENŐ

**Meidinger- és folytonégőkályha-gyáros
BUDAPEST, VI., SZONDY UCCA 53.**

Telefon: Aut. 208-69.

Tervezés díjtalan!

**Alapítva
1899.**

**Gazdaságos
tüzelés!**

Nagyságos Asszonyom!

Mély megilletődéssel vettük a lesújtó hírt, hogy k. férje, nekünk kedves tagtársunk, váratlanul elhunyt. Bár nagy elfoglaltsága folytán nem vett részt társaskörünk belételeiben, de közismert nemes jó szívvel minden velünk érzett, valahányszor társaskörünk a jótékony szolgálatába állott és áldozatkészségével mindenkor támogatásunkra sietett.

Fogadjja Nagyságos Asszonyom és k. családja Társaskörünk vezetőségének és tagjai összességének nevében kifejezett őszinte részvétünket, elhunyt barátunk és tagtársunk emlékét pedig mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni.

Mély tisztelettel:

Lipótvárosi Társaskör.

Reiner Mórné és családja

Budapest.

Legmélyebb részvétét nyilváníttja a

Lipótvárosi demokrata kör.

Reiner Mórné és családja

Mélyen megrendülve fájdalmas együttérzéssel gyászoljuk kedves jó barátunkat.

Dr. Gál Jenő és felesége.

Nagyságos Asszonyom!

Mélyszéges szomorúsággal olvastam a reggeli lapokban, hogy drága jó ura, az én régi, kedves és jó barátom befejezte földi vándorútját a megtért Istenéhez.

Tudom, hogy Önök mit veszítettek benne és tudom, hogy mennyit veszítettek vele mi barátai és kartársai és ezért teljes mértékben átérzem nagy fájdalmukat s osztozom benne baráti szívem egész melegevel.

Vigasztaló szó és a gyászban való osztozás, tudom, hogy nem enyhítheti szívüknek még nagyon friss és nagyon fájó sebéit. Nem is próbálkozom hát a vigasz szavával. Sirják el könnyeiket: van kit siratniuk.

A jó Istent pedig arra kérem, enyhítse fájdalmukat és erősítse meg szívüket és hitüket, hogy belenyugodhassanak az Ő akaratába.

En, amíg élek, szeretettel és a kegyeletnek leggyengédebb érzésével fogom őrizni és ápolni lelmem pantheonjában az elköltözöttnek drága, nemes és deris emlékét, amit velem együtt sokan, nagyon sokan, ... mindenki, aki ismerté.

Őszinte részvétellel csókolja kezeit

szomorú hive

Gundel Károly.

Mélyszéges fájdalommal értesültünk drága barátunk elhunytáról. Adjon a jó Isten a drága halottnak örök pihenést, a gyászoló családnak enyhülést elviselhetetlen fájdalmukra.

Bánó Dezső és családja.

Drága Pistám!

Mit mondjak, mit írjak én most Neked?!, — amikor könnyben ázik a szemem ez a papír fellett?! Hogy vigasztaljalak én most Téged, amikor magam is vigasztalhatatlan vagyok.

Testvéri szeretettel állok Melletted nagy gyászban. Erősítsen meg a Mindenható, mert hiszen erőnek kell lenned. Magadért és a családodért.

Szomorúan ölelek, csókolak szerető

Földes Imréd.

Mélyen tisztelt Asszonyom!

Szanatóriumban, súlyos torokgyulladásban feküdtem, amikor boldogult férjének, nekem kedves jó barátomnak súlyos betegségről, majd haláláról értesültem.

Mélyszéges megdöbbenéssel, szomorú szívvel veszünk részt feleségemmel együtt az Ön nagy fájdalmában.

A Mindenható adjon Önnek vigaszt, gyógyulást.

Őszinte igaz tisztelettel vagyok

készséges hive:

Hegedüs Gyula.

Az Országos Színészegyesület színészképző iskolája.

Nagyságos Asszonyom!

Az Orsz. Színészegy. Színészképző Iskolájának igazgatósága, tanári kara, növendékei s a magam nevében a legmélyebb meghatottsággal fejezem ki Nagyságodnak és egész családjának őszinte részvételem szeretett férje gyászos elhunytá felett.

A megboldogult — akihez engem személy szerint is meleg barátság fűzött — iskolánk szegénysorsú növendékeinek évtizedeken keresztül határozott támogatója volt. Emlékét hálával és kegyelettel őrizzük meg iskolánk évlapjaiban.

Midőn még Nagyságodnak és becses családja tagjainak a súlyos veszteség elviseléséhez elegendő erőt és vigasztalódást kívánunk, vagyok

kiváló tisztelettel:

Vidor Dezső,

igazgató.

Igen tisztelt Asszonyom!

Nagyrabecsült férje elhunyt alkalmából fogadjja őszinte részvételem nyilváníttását.

Igaz tisztelettel:

Odry Árpád.

Mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyom!

Megindult lélekkel fejezem ki részvételemet kedves jó Férjeura, az én nagyrabecsült, érdemes és példásan jólelkű barátom, nekem oly váratlanul hirtelen történt elhunytá fölött.

En, aki már huzamosabb idő óta nem járhatok ki lakásomból, régi betegségem miatt, egészségesnek tudtam kedves férjét és ime, most meglepetésként a legfájdalmasabb érzéssel kell tudomásul vennem: Ő nincs többé.

Ennek a nagyszívű emberbarátnak, ennek a derék jó embernek a távozása mélyszégesen elszomorított engem és ebben az érzésben kérem Nagyságos Asszonyomat, hogy fokozott hitvesi fájdalma némi enyhületül számíton engem is azok közé, akik szívük legbensőbb együttérzésével osztoznak gyászában.

Mindenkor készséges tisztelője, kézesókkal

Szerémy Zoltán.

*

Ezeket kívül részvétüket fejezték ki: Szilágyi Béla és neje, dr. Vas Bernát egyetemi tanár, Guthard Tódor vezérigazgató, Magassy Elek alvezetős, Fehéri Armand, Gregorich Emil az Eternit művek igazgatója, dr. Muskó Sándor államrendőrségi tanácsos, Piatnik Rudolf, Gerbeaud Rt., Singer és Wolfner Rt., dr. Lovrich József egyet. tanár, dr. Rácz János kir. járásbíró, dr. Szlovák Pál főjegyző, Fényes Adolf, Budapesti Kávésok Áruforgalmi Rt. tisztviselői és alkalmazottai, Vendéglősök Beszerző Csoportja Rt.,

Bársony Oscar és felesége, Cziring Armin és családja, Quittner (Wien), Abrahamson főkantör és családja, Koch Elemér, Brammer Ödön és Pál, Braun Zoltán, Stricker Ferenc és neje, Tarján Vilmos, Ámon Ernő, Halász László és családja, Urainé, Pogány Dezső, Klein Viktor és Betta, Losonezi Gusztáv, Remechburg Pál, Vázsonyi János, dr. Klein Pál, Mózes Samu, Sarkady Aladár, Asehner Lipót családjával, Bondy Alfréd és családja (Prága), dr. Kelemen Pál és neje, Radó Pál és neje, dr. László, Földiák György, Barna Dezső, Bedő Katia, Fischer Ignác, Molnár Gyula, dr. Somogyi László és neje, Kálmán Aranka és Henrik, dr. Mezei Rezső, Kertész Zoltán és neje, dr. Laufer Lajosné, Buchwald Béla és neje, A prágai vendéglősök és koreszmárosok városi egyesülete, dr. Roth Ottó ügyvéd (Temesvár), Walter Károly főigazgató, Piatnik Nándor és Fiai Rt., Dökker István, Fried Imre, Fröhlich Sándor, Verő Sándor, Környey Lajos, Hegedüs Sándor, dr. Endrőczy Mihály, Elkán Samu, Vörös Ernőné, Beck Oszkár, Pethő György és családja, Borhegyi F. Rt., Falud, gróf Somssich Tihamér borgezdaság Rt., dr. Telek György ügyvéd, Böhm Oszkárné, dr. Strausz Vilmos, Langfelder Ernő és neje, Pick Jenő és neje, Gerber József, Lázár Béla és családja, Holzerné, Pollák Jenő, Aczél Gyula és neje, Rottersmann Leó, Simon Béla és Elemér, dr. Lázár Jenő, Hegedüs Lajos, dr. Rajnik Pál és családja, Porter-család, Totis Rezső és neje (Temesvár), dr. Kornhäuser Vilmos és neje, Just Emil, Gábor Albert és neje, Faludy Ferenc, dr. Brezovszky Emil, Hüttl Arthur, Gönczy János, dr. Stein Emil, Bodó Adolf, Halász Elemér ker. előjáró, Martini (Esztergom), Fonó Frigyes (Hamburg), Klein Árpád, Vas-család, Wilhelm Leó és Szerén, Szántó Jenő igazgató, Klein Mór igazgató, Hirsch Adolf vezérigazgató, Németh Aladár, Götz Lipót, Izraelita szünidei gyermektelep egyesület igazgatósága: dr. Grauer Vilmos elnök, Wassermann Pál (Riva), Sehermann és neje (Szeged), Pesti Chevra Kadisa, Park szálloda Rt., Páll Béla r. tanácsos, Wertheimer Lajos, Bartha Kálmán, Szeiffert Antal, Vas Béla, özv. Bronner Miksáné, Engel Béla, Kretsch Armin, Böhm Oszkár, Wittich örnagy, Idenforgalmi, Beszerzési, Utazási és Szállítási Rt., Bartók Dezső, Sági Sándor, Ferencvárosi Football Club, Rosti Mihály, Wagner Nándor, Glaser Paulina, Klein Mór, Wiesner Vilmos, Furmann Károly, Klein Izidor, Kohn Adolf cég, dr. Fényes Rezső, Eternit Művek igazgatósága, Hasehek János, Katz, Pfeiffer és Társa, Salzer Leó, Zeidl Vencel Rt., Smidelius Lajosné, Abel Gyula, Kalmár Berthold, Himler és Társa, V. ker. izr. nőegylet, Török Emilné, dr. Molnár Béla, özv. Polányi Lajosné, Kernstok Károly, Stern Gusztáv, Zwack-Reinitz Hermina, Hostovsky Jaroslav és neje, leánya, dr. Héderváry Hugó, dr. Tomesányi Béla, dr. Bánd Lajos kir. közjegyző, Klopfer Gyula, Ruttkai Sámuel és neje, Kovács Ernőné, Bernauer Arnold és neje, Schlesinger Lajos, Kellner Rezső Hugó, Weisz Sándor főkantör és neje,

Kristály forrásvíz legyen mindennapi itald!

dr. Da. Loky Viktor, Pfeiffer Sándor, Kálmán Béla, dr. Gyözö Dezsőné, Knapp Géza, Vidor Ernő és felesége, dr. Perint Jenő főorvos, Strasser Béla és neje, Stella Gyuláné, Rónai Ödön és neje, Königsberg Armin, Könye Imre, Sugár Emilné, Marberger Miksa, dr. Keesemeti Emil és neje, Futó Gyula, dr. Farkas Aladár, Gárdonyi-család, dr. Gábor József, Lénárd Béla és felesége, Hacker Samu és neje, Kunvári Menyhért, özv. Pábian Viktorné és fia, Schwarz István, Brand Gyula és neje, Orván Nándor, Schön Marcel, Wegand József, Kellner Antalné, Fenyő József, Stein Mór és neje, dr. Gábor Józsefné, dr. Biedermann János, Rosenthal Gusztávné, Hajdu László, dr. Görög Miklós, dr. Ödöffi Miksa és neje, Wilhelm Mór és neje, Marschall Alajos, Barka Lipótné, Spiegel Gyula, dr. Deutsch Jakab, Bakonyi Zsigmond és családja, Jaulusz Antal és neje, Berger Simon és neje, Reisz Izidor és neje, Bátor Szidor, Fodor Matild, özv. Baron Simonné, Hegyei Ferenc, Láng Rezső és neje, dr. Bleier Alfréd, Glatz Nándor, dr. Virág Sándor, özv. Bródy Ignác, dr. László Samu és neje, dr. Weichherz István és neje, Krishaber Miksa, Komzák Nándorné, dr. Himmler Izsó, Grete Trautmann, Pserhofer Béla és neje, Rendes Miklós dr., Kohn Gusztávné, Kunvári Menyhért, Weisz Alfréd és neje, dr. Osztern Salamon Pál, Sterner Sándor és családja, Fenyvesi György, dr. Imhof Dezső és neje, Hamburger Mór és neje, Stella Gyula, Fehér Sándor és neje, Reiner Géza, Kövesdi Pál, Adler Gertrud, Lukács Sándor és neje, dr. Neuberger József és neje, Oserkúti Engel György, Károly Ervin és felesége, Goldfinger Vilmos és neje, Amar S. B. és neje, Köszeg Zsigmond és neje, Safrány Imre, Gyárfás Lajos, Ráth Kálmán és felesége, Tsuk Adolf és neje, Kosztolányi Ödön és neje, Kelen György, Gyárfás Dénes, dr. Sebestyén Emil, Neuhauser Miksa és családja, Sugár Vilmos, Szász Dezső és neje, Bíró Aladárné, Rendes Miklós dr. és neje, Messinger Samu, dr. Berend Béla és neje, Révész Miklós, Hoffer Gyuláné, dr. Tarján Leó, dr. Valér Zsigmond, Földes Izsó és családja, Hubay Sándor és neje, Szaboles István és neje, Szemes Miksa, Fröhlich Károly és neje, Urhegyi Endre, Lang Armin, Halász Ferenc, Lichtenstein Sándor, Mandler Gizella, ifj. Stern Sándor, Varga Sándor, dr. Basch Imre és neje, Török Manó és neje, dr. Landau Béla, Berger Ida és gyermekei, dr. Mayer Ernő, dr. Hajós László, Krausz Ferenc és neje, Schlesinger Lajos, Glaser Marcellné, Losonczy Emil, Polacsék Nándor, Szenes Miksa és neje, Schalk Hugó, dr. Földes István és neje, Glück Mór és neje, Hegyei Lászlóné, Szedő Dániel, Lunzer Pál és családja, Marer Ernő és neje, Boros Dezső, Jaulusz Ella, dr. Klug Emil, dr. Farkas Ignác és felesége, özv. Fischer Emilné, Adler Dezső, Kosztolányi Gyula és neje, Feigl János és neje, Vágó Ferenc és neje, Barna Dezső, Sarbó Leó és neje, dr. Imhof Dezső, Gerisch Lajos és neje, Bársony Gyula, Berger S. Sándor és neje, Domonits Mihály, Tauszig Béla és neje, dr. Rothschild Arnold és neje, dr. Szmétán László, Pserhofer Béla és neje, Bandl József és neje, dr. Béla Pál, Springut Henrik és neje, dr. Vince Ignác és neje, dr. Gönczi Mór és neje, dr. Weingruber és neje, Kurzer Gyula és neje, dr. Epstein Manó, Vágó Henrik és neje, dr. Szücs András, Székely József és neje, Klein Nándor, dr. Weber József, Lukács Pál, Molnár Kálmán és neje, Flamm Adolf és családja, dr. Stricker Endre, Szilágyi Pál, Marer Pál, Markovits Ignác, özv. Strausz Miksáné.

A Budapesti Kávésok Ipartestülete és a Budapesti Kávésipartársulat mélyesleges fájdalommal jelentik, hogy az ipartestületnek, valamint az ipartársulatnak sok éven át volt elnöke és tiszteletbeli tagja

Reiner Mór úr

a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara beltagja, a Bpesti Kávésok Áruforgalmi Rt. igazgatóságának elnöke folyó év október hó 1-én rövid szenvedés után váratlanul elhunyt.

A magyar kvávésipar vezérférfiát, éveken át volt vezetőjét gyászolja benne, akinek bölcsesége, szívóssága és nemes emberi érenye minden egyes embertársának tiszteletét és ragaszkodását érdemelte ki.

Reiner Mór emléket igaz kegyelettel fogjuk megőrizni úgy iparunk történetében, mint minden egyes kartársunk szívében.

Áldás emlékére.

Minden külön értesítés helyett.

Özv. Reiner Mórné szül. Zwack Malvin és gyermekei: Perlesz Istvánné szül. Reiner Piroksa és Reiner István, úgy a maguk, mint az alulírott rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják, hogy szeretett férje, édesapjuk, a legjobb gyermek, nagypapa, fivér, sógor és rokon

REINER MÓR

a Vigszinház kávéház tulajdonosa

áldásos életének 61. és legboldogabb házasságának 33. évében rövid szenvedés után elhunyt.

Önzetlen, nemeslelkű ember volt, aki egész életét családjának és embertársainak szentelte. Elhunytával itt hagyott bennünket mérhetetlen nagy fájdalomunkban, örökké tartó gyászban, vigasztalhatatlanul.

Drága halottunkat esütörtökön, 1929 évi október hó 3-án déli fél 1 órakor kísérik a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából utolsó útjára.

Budapest, 1929. évi október hó 2-án.

Özv. Reiner Ferenéné anyja, özv. Zwack Dávidné, szül. Brück Ernesztin anyósa, Reiner Istvánné szül. Wolfner Zsuzsi menyje, Perlesz István veje, özv. Brück Károlyné szül. Zwack Helen, Vermes Pál és neje szül. Zwack Zseni, özv. Reiner Zsigmondné, özv. Reiner Adolfné, Reiner Sándor és neje, Reiner Ignác és neje, Török Sámuel és neje (Zombor), dr. Török Lajos és neje, Marosi Géza és neje, Adler Dávid és Weisz Ede. fivéréi, sógorai és sógornői, Perlesz Pál és Mária, Reiner Miklós unokái.

A Budapesti Kávésok Áruforgalmi részvénytársaságának igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői karamélyesleges fájdalommal jelenti, hogy

Reiner Mór úr

a vállalat igazgatóságának elnöke, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara tagja, a Budapesti Kávésok Ipartestületének és a Budapesti Kávésipartársulatnak volt elnöke folyó év október hó 1-én rövid szenvedés után váratlanul elhunyt.

Reiner Mór úrnak vállalatunk egyik alapítóját és hosszú éveken át igazgatósági elnökét veszítette el, aki teljes odaadással és szeretettel szentelte magát részvénytársaságunk ügyeinek és akinek minden irányban való közhasznú működése és nemes emberbaráti szeretete vállalatunk körén messze túl terjedőleg mindenkinek nagyrabecsülését és tiszteletét érdemelte ki.

Emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk őrizni.

A legjobb kávé

Irta: Carl Georg von Maassen.

1835. január 17-én a következőket írja *Al-girböl Pücker Muskan herceg*, aki mint gasztronómus is világhírű volt:

„Ezután kávért rendeltünk, amelyet egy néger fiú szolgált fel, még pedig nagyon tisztán, sőt kérésünkre törött kandiszukrot is adott hozzá. Ámbár a kávé az aljával van összekeverve, mégis mindketten úgy találtuk, hogy kitűnő, sőt sokkal jobb, mint az itteni francia kávéházakban.”

Ez a rövid tudósítás minden kávébarátot egyaránt nagyon érdekelhet. Valamennyien ismerjük a török kávé szokásos készítési módját: a kávészemeket a rézből készült hengeres kávéőrlemben porrá őrölik, ezután fagonytűvel ellátott, belső felén ónozott, rézédénybe öntik, amely aljától felfelé szűkül, (vagyis az alja szélesebb, mint a nyílása) és egyidejűleg a kívánt mennyiségű porcukorral keverik. Most hideg vizet öntenek rá és a keveréket folytonos kavargatás közben tűzőn forrásba hozzák, amíg felületén világosbarna

hab nem képződik. A forró italt nyomban a csészébe öntik és tej hozzáöntés nélkül isszák. Minden csésze kávé külön főznek, mert a kis rézédénybe nem fér nagyobb mennyiség. Ezt a készítési módot hamisítatlan törököktől lestem el és pompásnak találtam. Ez az egyetlen olyan mód, amely a szakértő előtt számfűtásba jöhet. Ennél képződik az a hab — a törökök „*kaimak*”-nak nevezik —, amely az étherikus olajok elillanását meggátolja. Egy csésze kávé hab nélkül udvarlatlanság volna a vendéggel szemben. Meg kell még említenem, hogy Törökországban magát a kávé legalább száz különböző módon készítik, így például a sztambuli törökök csak akkor dobják a kávéport a vízbe, ha ez már a forrásponthoz közeledik, azonban még nem forr. Ezt a módot tartják sokan a legideálisabbnak, így pl. az én szobrászbarátom, *Walter von Hattinberg* is, aki ennek az elkészítési módnak a terén a legnagyobb virtuózitásra tett szert, amire aztán nem kevésbé büszke is.

Pücker fentemlített tudósításában feltűnő az a körülmény, hogy az arab kávé Algírban nem főzik együtt a cukorral (a cukor köti ugyanis le az illó olajokat), hanem csak aztán, kívánat szerint teszik hozzá. Figyelemreméltó a kandiszukrot kiválasztása is, mert a fehér kandisz, amely különlegesen tisztá ízével tűnik ki, kivált forró italoknál érezhető. A kávé finom aromáját egyáltalában nem befolyásolja. A kandisz után a szilárd süvegcukrot kell a porcukornak elébe helyezni. *Napoleon* egy ízben megkérdezte *Laplace* szenátort, hogyan van az, hogy egy pohár olyan víz, amelyben egy darab szilárd cukor oldódott fel, sokkal édesebb, mint az olyan, amelyikben ugyanily mennyiségű porcukrot oldottunk. *Laplace* így felelt: „Sire, három olyan anyag létezik, amelyeknek ugyanazok az elvi tulajdonságai, s ezek: a cukor, a gummi és a keményítőliszt. Csupán bizonyos tulajdonságokban különböznek, amelyeknek titkát a természet nem hajlandó elárulni nekünk. Véleményem szerint nagyon is lehetséges, hogy a forrókálapács hatása alatt egyes cukorrészecskék gummivá, avagy keményítőlisztvé változnak és így keletkezik a Felsőged által észlelt különbség is.”

Pücker herceg kiemeli azt is, hogy a kávé kis csészékben szolgálják fel. Minden korban ez volt a szokás a Keleten. *Moltke*, aki „Törökországi levelei”-ben számtalanszor kitér a Kelet lakosainak nagymérvű kávéfogyasztására — sajnos azonban sehol sem írja le a kávé elkészítési módját — egy helyen apró, díszes csészéről tesz említést, amelyek kis ezüst foglalatokban álltak. Csodálkozását fejezi ki afelett, hogy mindannyiszor, valahányszor csak új vendég érkezik, kávé hordoznak körül, ami körülbelül nanjában húszszor is megtörténik. Közben befőtt gyümölcsöt szolgálnak fel, amiből mindenki egy kanálra valót vesz. Ezután mindenki egy pohár vizet isszik.

1834. május 30-án már a karlsbadi *von Wulffen* ezredessel közölte Pücker, hogy véletlenül birtokába jutott a valódi receptnek, amely azt tartalmazza, hogy miképpen készül az arab mokka a helyszínen. Erről a nagyfontosságú eseményről újszólva csupán ideiglenesen értesít barátját addig, amíg saját tapasztalatai alapján abba a helyzetbe fog kerülni, hogy az őshonban kapott adatokat ő maga is vagy megerősítheti, vagy kiigazíthatja. 1835. április hó 10-én *Algeria Bona* nevű kikötő városából megérkezett a megerősítés. Azonban azt bizonyították előtte, hogy ezt az oly nemes italt csupán magában Arabiában lehet élvezni, mert a fengeren való szállítása közben elveszti legjobb tulajdonságait. Mindenkinek hasznára és javára itt közlöm szó szerint Pücker receptjét:

„Minden egyes személy részére egy maroknyi, gondosan kiválogatott kávészemet vesznek, még pedig abból a kicsiny, fakószínű szemből, amely alig valamivel nagyobb a borsónál. Gyorsan megpörkölik, amíg színük kissé megsötétedik, azonban nedvességük még nem párolgott el. Még a teljes pörkölés hőfokán megőrölik. Ezalatt egy kávéfazékba annyi csésze vizet öntenek, ahány személy éppen van s ezt felforraltják. Ha már forr, akkor pl. négy személy esetén kivesszenek egy csészére való vizet, helyébe pedig három csészényi kávéport öntenek és egy pálcával felkeverik az egészet. A fazekat újra tűzre teszik és amikor a kávé felforrni készül, leveszik, az alját kissé az asztalhoz ütögetik, majd újra felteszik. Ezt hatszor ismétlik meg s közben egy egészen kis darab szerezendiovírtót tesznek hozzá. A kávéfazék ónból vagy ezüsből legyen fedő nélkül, máskülönben nem képződhetik a kávé tetején föle, ami pedig szükséges. Mikor az edényt utoljára veszik le a tűzről, újra hozzáöntik a kimerített csésze vizet. Most minden felrészés nélkül behozzák a fazekat és nyomban a csészékbe öntik a kávé, amely a felszínen uszkáló lágy fölért itt is

megtartja. Így elkészítve illata betölti az egész szobát és elragadtatja az inyekeket.

Ebből az utasításból minden megudtható. Legelőször is az tűnik szembe, hogy itt a kávéport már a teljes forrásban lévő vízbe öntik. Ez az eljárás elvben megegyezik azzal a nálunk is szokásos, rendkívül egyszerű készítményi móddal, amelyet még néhány gasztro-zófiailag is tehetséges költő és író mint a legjobbat dícsőített. Legszenvetylesebben teszi ezt Hans W. Fischer az ő, néha talán túlságosan is lelkesedő „Dözsölők paradicsomá”-ban (München 1921.): Finom porcellánkannába, amelyet előbb megmelegítenek, s amelynek belül tökéletesen száraznak kell lennie, szórják belé a porráőrölt kávéét és erre öntik rá rövid időközönként a frissen bugyborékoló, forrásban lévő vizet. A jól elzárt és lehetőleg meleg betakart kannát tíz percig forrón állni hagyják, míg a kávé ihatóvá válik. Fischer ezt a készítményt „abszolút kávé”-nak nevezi. Es én magam is tudom, hogy valóban jónak kell lennie. Azonban ez mégsem a legideálisabb készítményi mód, még akkor sem, ha az ember a legjobb minőségű kávéét is veszi s még hozzá meglehetősen mennyiségben. Legalább is nem az én, mindenesetre legszemélyesebb nézetem szerint. Egy hengeralakú kávéskanna, amelybe egy épen ilyen nagy hengeralakú betöltő helyezhető el szűrőfénnyel. Ugyanaz az elkészítési elv itt is, mint Fischer eljárásánál, de megvan az az előnye, hogy a kávéüledék nem teszi zavarossá az italt, hanem a betöltőben marad. Ez a török és a karlsbadi módszer kombinációja. A legjobb kávéét azonban ez sem szolgálhatja.

Pückler fentebb közölt készítményi módját magam is számtalanszor követtem (inkább ugyan csak kényelmi szempontból, mert ezzel az eljárással az ember minden nagyobb fáradság nélkül használható italhoz jut) és némi kis korlátozással ajánlhatom. Először is óva intem Önöket a szerencsétlenül túlságos használatától: túlsok belőle az egész fízet elronthatja. Jelenlétét egyáltalán nem szabad kiérezni. A török ember gyakran még más pótlékokat is használ, így például a kóla-diót, azonban az eféle pótlékok megválogatása teljesen az egyéni ízlés szerint történik. A magam részéről azt ajánlanám, hogy az ily módon készített italhoz ne öntsünk tejfölt. Pückler herceg „Semilasso Afrikában” c. utáírásának harmadik kötetében írja, hogy egy tuniszi háremben mosással illatosított kávéval kiálták meg: „s ez oly undorító ital volt, hogy én, csakhogy megszabaduljak tőle — mint az „Ezeregyéjszaka”-ban a mérget — észrevétlenül kiöntöttem az ablakon.”

(Vége következik.)

Külön meghívók helyett!

MEGHÍVÓ.

A Budapesti Kávéskópa Intézetének előjárása f. é. október 24-én csütörtökön délután 4 órakor az ipartestület tanácstermében

ÜLÉS

art. amelyre az előjáróság tagjait tisztelettel meghívja.

Budapest, 1929. október 15.

Dr. Havas Nándor sk., Mészáros Győző sk.,
főtájtár., elnök.

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Október 20-ig befizetendő az általánosított kávéházak vizalmi adója.

Október 24-én d. u. 4 órakor előjárósági ülés.

November 5-ig megfizetendő a IV. évfolyamra szóló házber első részlete.

November 6-án befizetendő a nem általánosított zenés kávéházak vizalmi adója.

November 10-ig tartoznak a Forgalmi és Fényüzemi Adóközfősség tagjai október havi általánukat befizetni.

November 15-ig befizetendő az italmérési illeték, kereseti, jövedelem és vagyonadó IV. negyedévi részlete; a személyzet illetményeiből levont kereseti és rokkantellátási adó.

A munkanélküliek részére begyűlt összegek beküldendők az ipartestület pénztárába.

#

Előjárósági ülés. Okt. 24-én csütörtökön d. u. 4-órakor tartja előjáróságunk okt. havi előjárósági ülését, melynek keretében az elnökség ünnepélyes módon kíván megemlékezni Reiner Mór, az ipartestület egykori elnökének elhunytáról. — Kérjük az előjáróság tagjait, hogy a kegyeletes ünnepségre való tekintettel minél teljesebb számban jelenjenek meg az ülésen.

Kávéház átvétel — új kávéházak. Horváth Dezső király uceai Lovrana kávéházát átvette a kávéiparban jó nevet szerzett *Haucinger Károly* volt főpincér. — A Kossuth Lajos uceai Astoria szálló kávéháza jelentősen kibővítté és modernül berendezve megnyitott. — *Kardos Vidor* a Palatinus kávéház volt tulajdonosa okt. 17-én nyitja meg az egykori Liszt Ferenc kávéház helyén az újonnan berendezett *Rimini* kávéházat. — Ugyancsak okt. 17-én nyitlik meg a Vörösmarty téren a hasonló nevű részvénytársaság tulajdonában lévő *Parisette* kávéház.

Megnyitott a berlini magyar borház október 8-án a híres budapesti vendéglősök a Spolarich fivérek vezetése alatt. A megnyitást előtt két kiváló vendég látogatta meg a világvárosokban is ritkán látott, előkelő ízléssel berendezett helyiségeket: az egyik József Ferenc kir. herceg, a másik Rothermere lord volt, akik mindketten a legnagyobb tetszéssel nyilatkoztak a magyar vendéglőről. A Zoologischer Garten főépületének a Budapest-Strassera kinyúló frontján van a berlini magyar vendéglő, ez Berlin legforgalmasabb negyede a jelenben; közelében van az Eden-Hotel, a nemzetközi színházi és mozivilág találkozóhelye. Ma már Berlinben is tért hódít az egyéni, a kifinomult ízlés, a régi tömegtermelési módszerek, automaták elvesztették vonzóerejüket. Ebben a jórétányi ízlésvaltozásban bízza és a Spolarich testvérek üzletvezetői művészetében, amelynek közismert jelszava volt „mindig, mindenben a legjobbat” remélhető, hogy a berlini magyar vendéglő sok hívet fog szerezni a magyar érdekeknek és dícsőséget a magyar vendéglősiparnak Németország szívében.

Hitelesített üveg és kávéházi porcellánárú rendkívül jutányos áron kapható. Fried Zsigmond és Fia kávéházi vendéglői berendezők Budapest, VII., Király-ucca 39.

Ha az üzleti könyvek veszteséget mutatnak ki, adóalap nem állapítható meg. A közigazgatási bíróság 1610—1929. szám alatt nagy horderejű döntést hozott. Egy adott esetben a panaszos megfélemlizte a felszámolási bizottság határozatát, mert annak dacára, hogy üzletét veszteséggel zárta, mégis megadottaták. — A Közigazgatási Bíróság a kereseti adóról szóló törvényes rendelkezések hivatalos összeállítására (H. Ö.) 12. §-nak negyedik bekezdése alapján a panaszosnak helyt adott és adóalap hiányában a kivetett adót törölte. Az indoklás kifejti, hogy abban az esetben, ha az adózó szabályszerű könyveket vezet és a könyvvezetésre fennálló szabályok pontos betartása mellett a könyvek veszteséget tüntetnek fel, azon a címen, hogy mások is hasonló körülmények között súlyos adókkal megrovattak, az egyenlő teherviselésre hivatkozással, mesterkélt adóalapot megállapítani nem lehet.

Kell-e iparigazolvány, ha az iparos üzlettársul veszi magához fiát? A mindennapi életben sűrűn fordul elő, hogy az iparos természetes személytársat vesz maga mellé s így mint közkereseti társaság, tehát jogi személy öhajítja az ipart folytatni. Ebben az esetben a természetes személynek, az iparosnak iparáról le kell mondanania s a társaságnak, jogi személynek új iparigazolványt kell váltania. Az apa és fiú közös beadványban kérhetik mindkettőjük nevére az új iparigazolványt.

Minden kávé tartson üzletében Zwack-féle Unicornot és likőröket, mert azt állandóan keresik és fogyasztják. Az Unicorn eredeti palackból mérendő, mert a vevő így látja, hogy csakugyan eredeti árut kap.

Segédlevél illetőségi bizonyítvány nélkül kiadható. Sem a segédlevél, sem a munkakönyv kiállításához illetőségi bizonyítványra nincsen szükség. Ezt ugyanis semmiféle jogszabály nem írja elő. De a személyleírás tartalmazó községi bizonyítvány is teljesen felesleges, mert a munkakönyvet kérő segédlevél az ipartestület jegyzője éppen úgy meg tudja állapítani a személyi adatokat, mint a községi bizonyítványt kiállító községi közeg. Személyleírás tartalmazó községi bizonyítványra legfeljebb csak akkor lehet szükség, ha az iparhatóság, illetve az ipartestület székelylétől távoles községben lakik a munkakönyvet kérő egyén, aki időben és költség kímélésé céljából jelenik meg személyesen az iparhatóság előtt. A felszabadulásnak felesleges költséggel és utánjárással való megnevezése nem közérdek.

Alattomos betegség. Nem gyilkol, mint a tuberculózis, de fokozatosan rokkanttá teszi az embert és ezért alattomos betegség a rheuma. Találomra így jellemzi ezt a bajt dr. Engländer Árpád kitünő szakértelemmel megírt könyvében, amely „A rheumás bajok házi kezelése” címmel jelent meg. A könyv megdöbbentő adatokkal számol a rheumáról, mint népbetegségről, mely a betegpénztárak számadásaiban, hihetetlen sűrűn és nagy számadatokkal szerepel. Ismerteti a rheuma okait, korai felismerésének fontosságát és rámutat arra, hogy az orvosi kezelés mellett milyen óriási fontosságú a beteg otthoni kezelése, mely az orvos munkájával váltva segít a teljes gyógyuláshoz. Ez a nagyszerű házagpótló munka minden könyvkereskedésben kapható.

**GRÓF SOMSSICH TIHAMÉR
BORGASZDASÁG- ÉS
KERESKEDELMI RT.**

KÖZPONTI IRODA:
VI., Andrassy út 31. — Telefon: 142—85.

Tévesen befizetett adót vagy illetéket öt évig lehet visszakérni. A közadók kezeléséről szóló 600—1927. P. M. sz. H. Ö. 92. §-a szerint a tévesen befizetett, illetéglelterőtt vagy jogellenesen beszedett közszolgáltatások, illetőleg a folyó tartozás nélküli álló túlfizetések visszakövetelése tekintetében a felek igénye a befizetés napjától számított öt év alatt évül el.

A tanoncú megrövidítése kérdésében, ha a megrövidítésre irányuló kérvény szabályszerűen terjesztett elő, az iparhatóság, illetőleg az ipartestület hivatott és illetékes dönteni. Ebben a kérdésben az előjárósági ülésen jelenlévő iparhatósági biztos legfeljebb véleményt nyilváníthat, a törvényellenes határozatnak ellentmondhat, de a döntésbe nem folyhat.

Tisztelt Kávéskópa Úrak! Ha súlyt helyeznek arra, hogy vendégeik meg legyenek elégedve; csak *Zwack-féle Golf-Orangead*-ot szolgáljanak fel, mert az nem essenciákból készül, hanem naransból és nincs kátrányfestékkel festve.

Egy időben csak egy iparban lehet tanonak szegődni. Az 1922. évi XII. t. c. 89. §-a minden iparra külön-külön írja elő a megkívánt tanonci szakkavagó gyakorlat kitöltését. A törvény nem intézkedik ugyan a tekintetben, hogy több iparigazolással rendelkező iparosnál a tanonc ugyanazon időben több iparágban is ne nyerhesen foglalkoztatást, képesítést azonban az ilyen tanonc az egy iparban előírt tanító alatti csakis egy iparra szerezhet. Nincs azonban semmi akadály annak, hogy az általa tanult iparról a másikkra, mint segéd is, áttérhesen, miután a idézett törvényeikk 23. §-a ezt lehetővé teszi, sőt azt is megengedi, hogy az egyik iparban eltöltött segédi gyakorlatból egy harmadrész az új iparban névze megállapított segédi gyakorlati időbe beszámíttassék.

Vendégjog és vendéglősök. Thukydides írja a peloponnesusi háborúról szóló könyvében: Amikor Anchydamos spártai király megtámadta Atticát spártai hadaival és katonái fosztogatni kezdtek, az atheniek vezére, Periklesz kijelentette a népnek, hogy őt a spártai királlyal a vendégbarátság szent köteleke fűzi össze s amennyiben a spártai király megkíméli birtokait, ő, Periklesz, az atheni államnak adományozza őket. Ilyen szent volt a vendég és a vendégjog az ókorban. Később, mint mindenütt a világon, a kereskedelem növekedtével Görögországban is ipar lett a vendéglátásból. Lassankint szállodák, vendégfogadók épültek, ahol az utazók élelmet és szállást találhattak. De az ókorban a vendéglők nem örvendtek valami nagy népszerűségnek, mert a nép hű maradt a vendéglátás hagyományához s azokat, akik pénzért adtak élelmet, szállást a vándoroknak, meg az idegeneknek, a szent vendégeket, görbeszemmell nézték. Rómában a vendéglősöket emberevőknek tartották. Görögországban még ma is nagy tiszteletben áll a vendég.

Mikor szűnik meg az özvegyi ipari jog. A soproni iparkamara egy konkrét ügyben véleményt nyilvánított arra, hogy mikor szűnik meg az özvegyi ipari jog. Egy iparosözvegy 1916-ban elhalt férjének iparát 1928-ban akarta folytatni, fennáll, akkor a betegségi biztosításról szóló 1927. de arra nem kapott engedélyt. Kimondja a vélemény: minthogy az özvegy az iparüzés tekintetében reá férje elhalálzásával nyitott özvegyi jogát sohasem gyakorolta, azt érvényesíteni az iratok szerint az elsőfokú iparhatóságnál még csak 1928. évi májusban kísérelte meg: özvegyi jogon való iparüzés joga már az 1884. évi XVII. törvényeikk 42. §-ának az iparüzési jogviszony hatálya tekintetében határidőket megállapító rendelkezése következtében férjének elhalálzásától számított 2 év elteltével az ipar nem gyakorlása folytán megszűnt.

Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T.

VIII. József körút 38. Telefon: J. 392—77

E helyen is felhívjuk vevőink figyelmét TEA ÜGYBEN szétkülöztött leveleinkre és azon feleinket, akik teaszükségletüket a múlt szezonban még nem általunk fedezték, kérjük, mielőtt az őszi szezon kapcsán teaszükségletük beszerzésével foglalkozna, adjanak nekünk módot arra, HOGY TEAKEVEREKEINKET KIPROBÁLJAK. E speciális keverékeket a múlt év folyamán vezettük be és azok a legelőkelőbb üzletekben a legteljesebb megelégedésre vannak használatban. Tudvalevő, hogy a tea tekintetében az angolok a leghezbollahbók és ezen keverékeink — mint ahogy már annak idején ismertetőseinkben említettük — angol rendszer szerint készülnek és eredeti 5 és 2,50 kg. ládákban kerülnek forgalomba. Elmúlt szezonban nagyszerűen bevált csomagolási mód bevezetésére az indított bennünket, hogy a vevőnek ne kelljen egyszerre nagymennyiségű teát raktáron kibontva tartani.

*

JAMEKBEN ÉS IZEKBEn a piacot most, hogy az új áru piacra került, a legkülönféle áron, a legkülönfélebb minőségekkel árasztják el. Vevőinket nyomatékosan figyelmeztetjük, hogy ezen elősőbb fajta jamok nem tiszta gyümölcsből készülnek, hanem rendszerint almával vannak keverve. Vevőink figyelmébe ajánljuk az eddig is kizárólag vállalatunk részére és általunk forgalomba hozott KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ ALTALÁNOSAN ISMERT KOLENYI-FELE JAM-KÉSZÍTMÉNYEKET, amelyekkel ma már minden üzlet, AMELYK VENDEGEINEK ELSŐRENDŰT KIVÁN NYUJTANI, NÁLUNK SZEREZ BE.

*

KOMPÓTOKBAN rövidesen ajánlattal fogunk szolgálni és kérjük vevőinket, amíg ezzel ki nem jövünk a cikkekben kötelet ne csináljanak, annál is inkább, mert az elmúlt szezonból még nagyon sok tavalyi megbízhatatlan áru maradt készleten, amelyeket természetesen igyekeznek túladni.

*

JAMAICAI RUMMAL 2 évvel ezelőtt vágott, beérett 50 és 60%-os rumkészítményeket és vágás céljára szolgáló 78% -os EREDETI JAMAICAI RUMOT az őszi szezon kapcsán legmegbízhatóbban és legolcsóbban nálunk szerezhetik be vevőink.

*

A fűszerkereskedők szolnoki kongresszusán a pénzügyminisztérium hivatalos képviselője bejelentette, hogy rövidesen életbeléptetik a fűszer és gyarmatárúk egyfázisú forgalmi adóját. Ez az intézkedés, sajnos, a nagykereskedelem és az importőr részére is és így a vele közvetlen összeköttetésben álló vevő részére is újabb megterheléssel jár. A kávé, tea és egyéb gyarmatárúk után közvetlenül a tengerentúli ültetvényről beérkezve, a vámhatáron való átlépésnél, mint legelső kéz vámolásnál eddig 2% vámforgalmi adót rőtünk le, amivel szemben az újonnan megjelenő egyfázisú rendelet alapján egy magasabb vámforgalmi adót, valószínű 6-7%-ot kell majd fizetni. Természetesen az a fogyasztó, mint amilyen a kávé is, aki a közvetlen importortól vásárol, kénytelen lesz majd ezen egyfázisú forgalmi adó rendeletről előálló elég tekintélyes ártöbbletet megfizetni.

Az önálló iparos átmenetileg dolgozhatik-e mint alkalmazott munkás? Felmerült konkrét esetben a kereskedelemügyi miniszter 1926. december 10-én kelt 93.308—1926. XI. számú elvi határozatában a következő fontos kijelentéseket tette: „Az 1922. XII. törvényeikk 72. §-a szerint a kiadott iparigazolvány elveszti a hatályát, ha az iparigazolvány tulajdonosa iparát egy éven át egyfolytában nem üzi. E törvényi rendelkezés folytán az iparos bármikor megteheti azt, hogy iparának gyakorlásával hosszabb-rövidebb időre felhagy és mint segéd munkába áll. Ez a lépése nem vonja maga után az iparigazolvány hatálytalanná válását, sem azt a kötelezettséget, hogy az ipar gyakorlásának abbahagyását be kellene az iparosnak jelentenie, mert az iparigazolvány csak az ipar gyakorlásának egy éven át szüneteltetése esetében veszíti el hatályát. A törvényben biztosított erre a lehetőségre tekintettel nem rendelkezhetem aziránt, hogy az iparigazolvány kiadása alkalmával a munkakönyvet be kell vonni és mindaddig iparhatósági őrizetben kell tartani, amíg az iparigazolvány akár az ipar gyakorlásának egy éven át szüneteltetése következtében hatályát nem veszti. Abban az esetben ugyanis, ha ily értelmű rendelkezést adnék ki, ezzel az idézett törvényi rendelkezéssel ellentétben elvonnám az iparostól azt a jogot, hogy az iparigazolványa hatályának érintése nélkül egy éven át szüneteltethesse iparának gyakorlását és ez alatt más foglalkozáshoz láthasson, mert az illető jog szerint új munkakönyvet nem kaphatna, miután nem lehetne olyanok tekinteni, mint aki munkakönyvét elvesztette. Ezt a jogot, az említett októl

eltelkintve azért sem lehetne az iparostól elvonni, mert különösen a mostani nehéz viszonyok között gyakran megcsik, hogy az iparos az önálló iparüzést munka hiányában hosszabb-rövidebb időn át szüneteltetni és az éppen kínálkozó más munkalehetőséget megragadni kénytelen anélkül, hogy iparának gyakorlását végleg abba szándékozik hagyni. Az a körülmény egyébként, hogy az iparos ipara gyakorlásának abbahagyását az iparhatóságnál be nem jelenti és iparigazolványát vissza nem adja, adófizetési kötelezettségének fenntartásával jár s már emiatt is fel lehet tenni, hogy iparigazolványát csak az az iparos tartja meg, akinél megvan a szándék, hogy iparát, bár bizonyos szünetelésekkel, de folytatni fogja.”

A felelővölőjáról lekiésinylően nyilatkozó alkalmazott azonnali hatállyal elbocsátható. A budapesti kir. törvényszék egy peres ügy kapcsán megállapította, hogy az az alkalmazott, aki üzletbarát előtt a felelővölőjáról kedvezőtlenül nyilatkozik, azonnali hatállyal elbocsátható. Az ítélet indokolása szerint nem lehet az alkalmazott köteles hűségének és engedelmességének fogalmával összeegyeztetni azt az eljárását, hogy az alkalmazott felelővölőjáról üzletbarát előtt lekiésinylően nyilatkozzék.

Kávéházi pamlagok, 2 drb 1000 köbméteres salgótarjáni kályha kiváló állapotban olesón eladó a Club kávéházban V. Lipót-körút 16.

Figyeljünk! PIATNIK NÁNDOR

ÉS FIAI BUDAPEST

magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára. — Övekodjunk az utánzásoktól.

Magyar Játékkártyagyár R.-T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller ucca 17.

Telefon: J. 310—63, J. 453—71.

Alapított 1824.

HAGGENMACHER
Nem hiszlek

A „MALÁTA-PEZSGÓ-SÖR”
HOGYHA MINDIG ISSZA, EGÉSZSÉGÉT S PÉNZÉ
EGYRÉSÉT JUTALOMKÉNT KAPJA VISSZA.
GYÁRTJA A FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R.T. KÖBANYÁN.

Csillárok, szellőztetők	
MOTOROK	VILLANYGÁSK
GOLDSTEIN IGNÁC csillárüzem és villany-berendező vállalat	SCHÄFFER BÉLÁNÉ selyemlámpaparnyó mérterma
Kazinczy u. 53. Tel.: J. 428-35.	
Speciális kávéházi és vendéglői berendező	

Ifj. Grünwald Mór

Budapest, IV. Ferenc József rakpart 6. Tel: J 361-49
Szállodai, vendéglői és kávéházi üveg és porcellán.

Fried Zsigmond és Fia

kávéházi és vendéglői berendezések
Budapest, VI., Király u. 39.
Telefon: József 428—14.

Billiárdasztalok,

éttermi és kávéházi márványasztalok,
székek, alpakka- és ezüstözött árúk,
hitelesített üveg- és porcellánárúk,
billiárdgolyó, billiárdposztó, dominó,
sakk, dákok stb. (új és használt).

**Evőeszköz, üveg- és porcellán-
áru és bútorok kölcsönzése.**

Költségvetés, árjegyzék díjtalan!

Alapítva 1888.

Az eredeti

SIDOL

fém-, ablak- és márványtisztításra
a legalkalmasabb!

Gözl Lipót Vegytermekek Gyára. Tel.: J. 316-19

JÉG szállítást vállalja

és kifogástalanul teljesíti

ERZSÉBET JÉGGYÁR

RECHNITZER ÉS BRUCKNER cég
Budapest, VII., Hajtsár út 153.
Telefon: József 396—32.

Garantált teljes zsírtartalmú
sajtjaink
mindenütt beszerezhetők:
Palpusztai-sajt,
Derby-sajt,
Romadour,
Imperial.

Óvári, Trappista, Casino, Roquefort,
Roquefort dobo. os.
Derby Sajt és Vajtermelő Részvénytársaság
Központi árusító-telep: Budapest, VIII.,
Tömö ucca 33/a. sz. Telefon: József 361-10

A legkivalóbb
sörkülönlegesség Szent István

Porter sör

a Polgári Serfözde gyártmánya